

SUMMERSCHOOL

WOEDE ALS WERKVELD

Kring Andragologie

3-daagse Summerschool met Nico Koning over het omgaan met conflicten i.s.m.:

Micha de Winter, Hans Achterhuis & Martin Hetebrij

30, 31 augustus en 1 september 2017

Bestemd voor: conflictbemiddelaars, intermediairs, vertrouwenspersonen, mediators, bestuurders van bedrijven, gemeenten en organisaties, vakbondsbestuurders, managers en leidinggevenden, werkers in de gezondheidszorg, rechters en magistraten, politie, advocaten, schuldregelaars, deurwaarders, bewindvoerders, docenten, pedagogen, andragogen en sociaal werkers.

Werken aan woede. Er is in deze tijd sprake van een woede-ontremming op alle niveaus: politieke woede, woede over veranderingen in organisaties en de kleine woede van mens tot mens. We worden met een escalerende woede en onvrede geconfronteerd als burger, als professional en als privépersoon. Dit programma laat zien dat die processen verwantschap vertonen en dat een beter begrip op het ene niveau je verder kan helpen op een ander niveau.

Kortom: ER IS WERK AAN DE WOEDE.

Thema

Onze wereld verschilt in vele opzichten met die van onze ouders en grootouders. De verschillen zijn onmogelijk allemaal te overzien, laat staan exact in kaart te brengen. Eén van deze moeilijk traceerbare verschillen is de toename van woede. Er is een breed gedeeld gevoel dat wij in een tijd leven waarin meer woede bestaat dan in de generaties voor ons. De toename van woede wordt op diverse niveaus waargenomen, op zowel micro-, meso- als macroniveau.

Het hanteren van eigen gevoelens van woede en het pareren van de woede van anderen vragen bepaalde vaardigheden, zowel oeroude vaardigheden als ook nieuwe middelen.

Deze Summerschool biedt een grondige denk- en vaardigheidsexercitie met een tweeledig doel. Ten eerste het beter toegerust zijn om te kunnen functioneren in een woedende wereld, zowel m.b.t. de eigen woede als tot die van anderen. Ten tweede het kunnen overdragen van vaardigheden en middelen in een andragogische setting. Om dergelijke doelen op korte termijn dichterbij te brengen, worden de volgende thema's in het programma behandeld:

- het beter begrijpen van het fenomeen woede; hoe **werkt** woede? Hoe is de **samenhang** van macro-, meso- en microwoede?
- het nagaan welke middelen mensen in de loop der tijden hebben ontwikkeld om met woede te dealen;
- op een dieper niveau begrijpen waar de recente groei van woede vandaan komt; waar komt de huidige **woede-epidemie** vandaan?
- afwegen welk soort middelen het best passen bij die recente groei; wat kan een sociaal-filosofische analyse bijdragen aan een betere conflicthantering in een **professionele** setting?
Welk soort **woedehuishouding** hebben we nu nodig? Hoe ziet **vreedzame woede** eruit?

Woede is van alle tijden. In elke beschaving zijn er middelen ontwikkeld om de mogelijk destructieve gevolgen van woede te ondervangen. Daarnaast is woede ook al heel lang een bron van rechtsontwikkeling en van emancipatie geweest.

- Onder welke voorwaarden is woede een positieve kracht? **In welk type woedehuishouding kunnen die positieve krachten benut worden en de destructieve effecten beteugeld?**

In een praktisch-filosofisch programma kunt u zowel **meedenken** over het 'waarom' en 'hoe' van onze conflictueuze wereld als **mee-oefenen** in het prudent hanteren van conflicten.

Praktische doelen

In het programma wordt ten eerste verondersteld dat de mate en de omvang van woede-uitingen de laatste decennia zijn gegroeid en ten tweede dat er in die groei een samenhang is tussen de verschillende niveaus. Het gaat daarbij om (1) politieke woede, (2) onvrede in organisaties en om (3) privéwoede op personen. Als een samenhang daarin inzichtelijk wordt gemaakt, kan dat betere praktijken opleveren. In de colleges zullen daarom steeds elk van die niveaus een rol spelen, zowel bij het zoeken naar de bronnen van woede als naar de culturele veranderingen in de manier waarop met woede wordt gedeald. In de trainingsgedeelten ('s middags) zal het macroniveau worden losgelaten en zal worden gefocust op conflicten op micro- en mesoniveau. Het doel is om via casusanalyse het vermogen te vergroten om 'bezonnen', 'verantwoord', 'vreedzaam' en 'effectief' conflicten te hanteren en zodoende het handelingsrepertoire uit te breiden.

Colleges

Vragen die in de drie ochtendcolleges aan de orde komen zijn:

- Hoe werkt woede? Wat onderscheidt woede van ongerichte agressie?
- Hoe ziet een verticale en hoe een horizontale woedehuishouding eruit?
- Hoe verhouden zich woede en recht? En woede en rechtsgevoel? Hoe werkt ressentiment?
- Wat zijn de oerbronnen van recht?
- Onder welke voorwaarden kan woede productief en emancipatorisch werken?
- Onder welke voorwaarden wordt het destructief en bedreigend (voor minderheden b.v.)?
- Hoe om te gaan met populistische en jihadistische woede en wat zijn de overeenkomsten en verschillen van deze twee vormen met socialistische en feministische woede?

Thema's die in de drie middagcolleges aan de orde komen zijn:

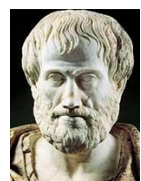
- **Micha de Winter:** het hanteren van woede onder jongeren en het trainen in vreedzame manieren van vechten.
- **Hans Achterhuis:** drie recente internationaal spraakmakende studies over woede: door Peter Sloterdijk, Martha Nussbaum en Pankaj Mishra.
- **Martin Hetebrij:** drie handelingsmodi in organisaties, namelijk (1) vijandig vechten, (2) vreedzaam vechten en (3) verbinden, en de condities waaronder de ene modus in de ander kan overgaan.

Socratische gespreksvormen

In drie middaggesprekken wordt geoefend met het bezonnen omgaan met conflicten met behulp van protocollen die ontleend zijn aan bestaande socratische gespreksvormen.

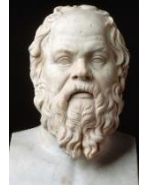
1. Aristotelische oefening

In dit gesprek wordt een woedemoment van een van de deelnemers geanalyseerd. Daarbij wordt de verschijningswijze geformuleerd van de te vermijden uitersten, d.w.z. een te weinig aan woede-uiting (de woede wegslikken) en een teveel eraan (door de woede meegesleurd worden). Gezocht wordt naar verschillende mogelijke tussenwegen met behulp van de vijf vragen die Aristoteles formuleerde waarmee woede getoetst kan worden.

2. Socratische dialoog

Een recente conflictsituatie van één van de deelnemers wordt geanalyseerd, terwijl gezocht wordt naar de waarden die ten grondslag liggen aan de verschillende praktische keuzen die in de situatie gemaakt kunnen worden (ongeveer zoals dat ook in Socratische cafés gebeurt).

3. Deugdreflectie

Hierbij wordt ook een recente conflictsituatie geanalyseerd, maar dan vanuit de vraag naar de persoonlijke kwaliteiten die nodig zijn in deze situatie. De voor de situatie meest passende van de vier klassieke kardinale deugden (verstandigheid, moed, maat en rechtvaardigheid) wordt gekozen. Vervolgens wordt gezocht naar handelingsalternatieven op basis van verschillende gradaties van deze deugd.

Docenten

Nico Koning (1950) is andragoloog. Hij doceert filosofie en ethiek aan de Hogeschool van Amsterdam bij de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening. Daar geeft hij ook trainingen in het leiden van socratische gesprekken. Hij levert bijdragen aan het publieke debat op het gebied van sociale vraagstukken. Zie www.nkoning.nl

Micha de Winter (1951) is hoogleraar pedagogiek in Utrecht op de leerstoel van Nederlands beroemdste pedagoog M.J. Langeveld. Er zijn van zijn hand tal van publicaties over opvoeding en jeugdproblemen, m.n. ook over radicaliserende jongeren. Hij schreef als kroonlid van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling diverse adviezen. Zie www.uu.nl/medewerkers/MdeWinter

Hans Achterhuis (1942) is emeritus hoogleraar wijsbegeerte aan de Universiteit Twente. Hij is vooral bekend als sociaal filosoof die zich laat horen in maatschappelijke discussies, met als centrale thema's welzijnswerk, utopie, technologie en geweld. Van 2011-2013 was hij (de eerste) Denker des Vaderlands. Zie www.hansachterhuis.nl

Martin Hetebrij (1942) was jarenlang methodoloog aan de VU, en sinds 1989 zelfstandig consultant op het gebied van HRM. Hij ontwikkelde het concept van communicatief management, over de werking van macht en communicatie in organisaties. Dat concept is neergelegd in een soort trilogie. Hij richtte het adviesbureau De Politieke Dimensie op. Zie <http://www.depolitiekedimensie.nl/>

Dick de Korte (1948) en **Paul Oomen** (1958) zijn beiden andragoloog. Dick de Korte doceert geschiedenis van het sociaal werk en ethiek aan de Hogeschool van Amsterdam en Paul Oomen combineert interim-management met communicatie- en managementtraining. Zie <https://bureaupauloomen.nl/>

Literatuur

Enkele hoofdstukken uit: Hans Achterhuis en Nico Koning: *De kunst van het vreedzaam vechten*, Lemniscaat, Rotterdam 2014, plus enkele hoofdstukken uit een publicatie over woede van Nico Koning die nog in voorbereiding is.

Certificaat

Het bestuur van de Kring Andragologie reikt een certificaat uit aan de deelnemers als een teken van andragologische kwaliteit.

Praktische zaken

Data: woensdag 30 augustus, donderdag 31 augustus, vrijdag 1 september 2017.

Tijden: 10:00 - 17:30 uur.

Dagprogramma:

Elk van de drie dagen zijn ongeveer als volgt geprogrammeerd:

10:00 - 12:00 uur	College Nico Koning met discussie.
13:00 - 15:00 uur	Een socratische gespreksvorm over het omgaan met een concreet conflict, in parallelle groepen (Nico Koning, Dick de Korte, Paul Oomen).
15:30 - 17:30 uur	Bijdrage van een spreker met discussie: wo 30 aug: Micha de Winter do 31 aug: Hans Achterhuis vr 1 sep: Martin Hetebrij

Gevolgd door een diner (facultatief) samen met de sprekers.

Locatie: Universiteit van Amsterdam, Nieuwe Achtergracht 166, 1018 WV Amsterdam, zaal wordt nog bekend gemaakt.

Kosten (incl. koffie, thee, lunch, aperitief en documentatie):

€ 490,- per persoon.

Korting 6% bij meerdere deelnemers uit één familie, bedrijf of instelling.

€ 455,- voor leden van de Amsterdamse Universiteits Vereniging, GAN en BPSW.

Er zijn enkele plaatsen voor HBO- en WO-studenten gereserveerd voor een speciaal tarief.

Inschrijven

Inschrijven kan via de website Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam alumni.uva.nl/andragologie of bij de Kringwebsite andragologie.org of [met deze link](#)

Betaling uitsluitend vooraf (minimaal 2 weken voor aanvang) op rekeningnummer NL 47 INGB 0005 683 762 van Kring Andragologie o.v.v. 'Summerschool 2017' en uw naam.

U bent pas na ontvangst van uw betaling definitief ingeschreven voor de Summerschool. Mocht u onverhoopt verhinderd zijn dan kunt u uw betaling tot 14 dagen voor de start terugontvangen. Daarna is restitutie niet mogelijk. U kunt wel een vervanger sturen, ook indien u een enkele keer verhinderd bent.

Organisatie

Deze Summerschool wordt georganiseerd door de Kring Andragologie van de Universiteit van Amsterdam.

Universiteit van Amsterdam, secretariaat Kring Andragologie

Valckenierstraat 65-67, kamer B.63

1018 XE Amsterdam

T: 020-5255880

E: andragologie@uva.nl

uva-alumni.nl/andragologie

andragologie.org

Universiteit van Amsterdam / Kring Andragologie